

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

САНГИЙН ЯАМ

ОРОН НУТГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, ТЭДГЭЭРИЙГ БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТӨД АШИГЛАХ НЬ

*Илтгэгч: Статистикийн хэлтсийн
даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч
Д.ТУНГАЛАГ*

2015 оны 04 сарын 01

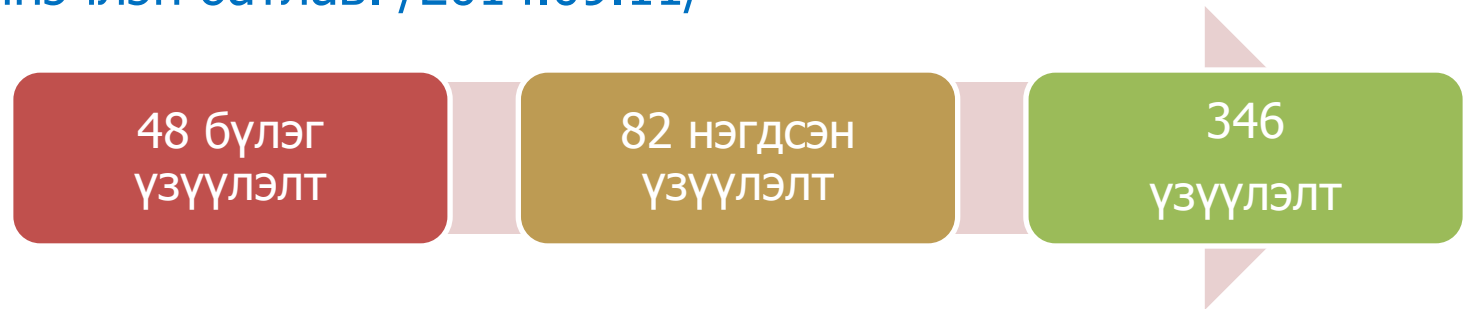
ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

АГУУЛГА

- Хөгжлийг хэмжих мэдээлэл
- МУ-ын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тогтолцоог бэхжүүлэх нь төслийн тухай
- Төслийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн, хэрэгжүүлж буй ажил
- Орон нутгийн статистикийн үзүүлэлт, тэдгээрийг бодлого, төлөвлөлтөд ашиглах нь сургалтын зорилго, үе шат

АЛБАН ЁСНЫ СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

- Албан ёсны статистикийн нэгдсэн үзүүлэлт, үзүүлэлтийг шинэчлэн батлав. /2014.09.11/

- Орон нутгийн статистикийн үзүүлэлт /бүгд/

	Аймаг, нийслэл	Сум, дүүрэг	Баг, хороо
Нийт	216	148	35
Шинээр тооцох	34	130	23

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ХӨГЖЛИЙГ ХЭМЖИХ НЬ-МЭДЭЭЛЛИЙН ХУВЬСГАЛ

- Мэдээллийн хувьсгал нь хөгжлийн үйл ажиллагаа, түүний үр нөлөөний талаархи цаг үеийн, хүртээмжтэй, дэлгэрэнгүй, харьцуулсан мэдээллийг олон нийтэд хүргэж, мэдээллийг чөлөөтэй шийдвэр гаргах, төлөвлөх, хяналт тавихад ашиглах, дахин ашиглах, харьцуулах боломжийг бүрдүүлнэ.
- Мэдээллийн хэмжээ, мэдээлэл гарч буй хурд нь нийгмийн бүхий л талуудын өсөн нэмэгдэж буй мэдээллийн эрэлттэй нийцсэн байна.
- Зөв мэдээллийг, зөв хүнд, хэрэгтэй цагт нь зөв форматаар гаргаж өгнө.

НҮБ-ын Мэдээллийн хувьсгалын шинжээчдийн бүлэг

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ХӨГЖЛИЙГ ХЭМЖИХ НЬ-МЭДЭЭЛЛИЙН ХУВЬСГАЛ

- Мэдээллийн хувьсгал нь хөгжлийн үйл ажиллагаа, түүний үр нөлөөний талаархи цаг үеийн, хүртээмжтэй, дэлгэрэнгүй, харьцуулсан мэдээллийг олон нийтэд хүргэж, мэдээллийг чөлөөтэй шийдвэр гаргах, төлөвлөх, хяналт тавихад ашиглах, дахин ашиглах, харьцуулах боломжийг бүрдүүлнэ.
- Мэдээллийн хэмжээ, мэдээлэл гарч буй хурд нь нийгмийн бүхий л талуудын өсөн нэмэгдэж буй мэдээллийн эрэлттэй нийцсэн байна.
- Зөв мэдээллийг, зөв хүнд, хэрэгтэй цагт нь зөв форматаар гаргаж өгнө.

НҮБ-ын Мэдээллийн хувьсгалын шинжээчдийн бүлэг

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ХӨГЖЛИЙГ ХЭМЖИХ МЭДЭЭЛЭЛ

HAVES
and the
HAVE-
NOTS

Мэдээллийн хоосон орон зай-Мэдээлэл байхгүй

- Мэдээлэл байгаа, гэвч хэрэглэгчид ашиглаж болох форматаар байхгүй
- Мэдээлэл хэрэглэж болох форматаар байгаа, гэвч хэн ч үүнийг мэддэггүй
- Мэдээлэл хэрэгтэй форматаар байгааг хүмүүс мэддэг ч яаж хэрэглэхээ мэддэггүй
- Мэдээлэл хэрэгтэй форматаар байгаа, үүнийг бүх хүмүүс яаж хэрэглэхийг мэднэ, гэсэн ч хэн ч ойшоодоггүй.

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠦᠯᠤᠯᠤᠰ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ТӨСЛИЙН ТУХАЙ

МУ-ын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тогтолцоог бэхжүүлэх нь – МОН/13/201 төсөл

Төслийн зорилго:

Үндэсний болон орон нутгийн түвшинд бодлого боловсруулах, стратеги төлөвлөлт, хяналт шинжилгээ, үнэлгээг хийх, улсын богино болон урт хугацааны төлөвлөлтийг илүү уялдаатай, зохицуулалттай болгох зорилгоор төлөвлөлтийн төрөл бүрийн баримт бичгийг боловсруулах МУ-ын ЗГ-ын чадавхийг сайжруулахад туслалцаа үзүүлэхэд оршино.

Санхүүжүүлэгч байгууллага: НҮБХХ

Хэрэгжүүлэгч: СЯ, ҮСХ

Хугацаа:

- 2013.03.01-ний өдөр гарын үсэг зурсан
- Дуусах хугацаа: 2016.03.01

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠦᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ТӨСЛИЙН ТУХАЙ

“Орон нутгийн статистикийн чадавхийг бэхжүүлэх нь” дэд хэсэг

Зорилго:

Орон нутгийн статистикийн чадавхийг бэхжүүлж, мэдээлэлд суурилсан орон нутгийн бодлого боловсруулах, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг дэмжих.

Хүрэх үр дүн:

- Орон нутгийн бодлого, төлөвлөлтөд шаардлагатай мэдээллийн олдоц, хүртээмж нэмэгдсэн байна.
- Бодлого төлөвлөлтөд шаардлагатай мэдээллийг эрхлэн гаргах, боловсруулах, мэдээлэлд шинжилгээ хийх орон нутгийн статистикийн албаны чадавхи сайжирсан байна.
- Мэдээллийг бодлого, төлөвлөлт, төсөл, хөтөлбөр, хөрөнгө оруулалтын явцад хяналт үнэлгээ хийхэд илүү ашигладаг болсон байна.

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖИЛ: 2014 ОН

АЁС-ийн үзүүлэлт	Бүлэг	Нэгдсэн үзүүлэлт	Дэд үзүүлэлт	
			Өмнө	Одоо
МЭЗС үзүүлэлт	8	14	55	58
ХАНС үзүүлэлт	17	35	137	157
Үйлдвэрлэл, шинжлэх ухаан, технологийн статистик	13	21	86	93
Шүүхийн статистик	5	6	19	20
Хүрээлэн байгаа орчны статистик	5	6	18	18
НИЙТ	48	82	315	346

ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖИЛ: 2014 ОН

- Орон нутгийн төлөвлөгчдийн мэдээлэл олж авах, ашиглах боломжийг өргөжүүлэх зорилгоор нэн тэргүүнд төлөвлөгчдөд хэрэгтэй бэлэн үзүүлэлтүүд, ойлголт, тодорхойлолт, дүн шинжилгээг агуулсан 21 аймаг, нийслэлийн Статистикийн товчоон номын эх бэлдсэн: Ш. Сэржхүү, Л. Нямбат
- Статистикийн товчоон номыг хэвлүүлэв.

НОМЫН АГУУЛГА

ӨМНӨХ ҮГ

АЙМГИЙН ТАНИЛЦУУЛГА ХҮН АМ, НИЙГЭМ

- 1.Хүн ам
- 2.Нийгмийн зарим үзүүлэлтүүд
- 3.Боловсрол, соёл
- 4.Эрүүл мэнд,
5. Нийгмийн даатгал
- 6.Гэмт хэрэг, шүүх

ЭДИЙН ЗАСАГ

- 7.Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
- 8.Хөрөнгө оруулалт
- 9.Хэрэглээний үнэ
- 10.Банк, санхүү, даатгал
- 11.Төрийн санхүү
- 12.Хөдөө аж ахуй
  - Мал аж ахуй
  - Газар тариалан
- 13.Тээвэр, харилцаа холбоо
- 14.Барилга, нийтийн аж ахуй
- 15.Байгаль орчин
- 16.Газрын нэгдмэл сан

ᠮᠠᠨᠠᠢ ᠣᠷᠨᠢ ᠳᠤᠨᠳᠠᠵᠢ ᠬᠡᠮᠵᠡᠭᠡᠨᠢᠢ ᠰᠤᠮᠤ, ᠪᠠᠭ ᠭᠡᠵᠢ ᠵᠣᠸᠤ ᠪᠡ?

НОМЫН АГУУЛГА

Манай орны дундаж хэмжээний сум, баг гэж юу вэ?

хэдэн хүн амтай,

ямар хэмжээний нутаг дэвсгэртэй

хэдэн малчин, хичнээн мал сүрэг өсгөн үржүүлдэг

хэр хэмжээний тариа, ногоо тарьж ургуулдаг

Тэрчлэн хамгийн том болон хамгийн бага гэгдэх сум,

багийн үзүүлэлтийг өөрсдийн сум, багийн үзүүлэлттэй

зэрэгцүүлж үзэх боломжийг орон нутагт олгож байгаа юм.

НОМЫН АГУУЛГА

Дундаж болон том, бага сум, баг

- Хөдөөгийн хүн амын хүрээгээр авч үзвэл 2013 онд улсын хэмжээнд нэг сум дундажаар 3.0 мянган хүн амтай, 4.7 мянган км² нутаг дэвсгэртэй байгаа бол Говь-Алтай аймагт сум дундажаар 2.1 мянган хүнтэй, 7.9 мянган км² нутаг дэвсгэртэй байна.

Дундаж хэмжээний сум, баг, 2013 он

	Нэг сумын дундаж			
	Улс	Хангайн бүс: Архангай аймаг	Баруун бүс: Говь-Алтай аймаг	Говийн бүс: Өмнөговь аймаг
Хүний тоо, мянга*	3.0	3.8	2.1	2.8
Нутаг дэвсгэр, мянган км ²	4.7	2.9	7,9	11.0

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠦᠢ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖИЛ: 2014 ОН

- Сумын түвшинд ДНБ, ХҮИ, өрхийн амьжиргааны түвшин, хөдөлмөр эрхлэлтийг тооцох туршилт судалгаа
Эдийн засаг:
  - Сэлэнгэ аймаг: Мандал, Орхонтуул
  - Баянхонгор аймаг: Баян-Овоо, Бууцагаан
  - Дундговь аймаг: Цагаандэлгэр, Эрдэнэдалай
  - Хэнтий аймаг: Цэнхэрмандал, Өмнөдэлгэр
- Нийгэм:
  - Баянхонгор аймаг: Баян-Овоо, Бууцагаан
  - Дундговь аймаг: Сайнцагаан, Цагаандэлгэр, Эрдэнэдалай
  - Сэлэнгэ аймаг: Мандал, Сүхбаатар, Орхонтуул
  - Хэнтий аймаг: Цэнхэрмандал, Өмнөдэлгэр, Хэрлэн
- Орон нутгийн түвшинд шинээр тооцох үзүүлэлтийн аргачлалыг боловсруулах: 2 зөвлөх ажиллаж байна.

ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖИЛ: 2014 ОН

АНУ-ын International Visitor Leadership Program (IVLP)

хөтөлбөр

АНУ-ын Элчин сайдын яам, АНУ-ын Төрийн департаментийн дэмжлэгтэйгээр Америкийн холбооны, мужийн болон орон нутгийн статистикийн үйл ажиллагаатай танилцах **International Visitor Leadership Program** хөтөлбөрийг боловсруулж, Увс, Дорнод, Говь-Алтай аймаг, нийслэлийн статистикийн хэлтсийн дарга, ҮСХ-ны 1, нийт 5 ажилтныг хамруулсан танилцах айлчлалыг 2014 оны 12-р сарын 6-16-ны хооронд зохион байгуулав.

Статистик мэдээллийн нэгдсэн санг боловсронгуй болгох

- Статистик мэдээллийн нэгдсэн сан 1212.мн онлайн системийг ямар нэг нэмэлт програм хэрэглэхгүйгээр татах боломжийг бий болгов.
- Уг ажлын хүрээнд БНСУ-ын Нуримсофт компанитай хамтран ажиллав.

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠦᠢ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

Говь-Алтай аймгийн хувьд статистик мэдээллийн чанарыг сайжруулах зорилтын хүрээнд хийсэн томоохон ажлын нэг нь “Говь-Алтай аймгийн СТАТИСТИКИЙН ЭМХЭТГЭЛ” номыг хэвлүүлэн гаргалаа.

Номын агуулга:

Өмнөх үг

Товч танилцуулга

Нийгэм эдийн засгийн 22 бүлэг үзүүлэлтийг аймаг байгуулагдсанаас хойших бүхий л мэдээллийг багтаасан.

1. Говь-Алтай аймгийн нутаг дэвсгэр, засаг захиргаа
2. Сонгууль /1992-2013/
3. Хүн ам /1940-2013/
4. Ажиллах хүч /1980-2013/
5. Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн /2001-2013/
6. Үнэ /1991-2013/
7. Санхүү, төсөв, мөнгө /1955-2013

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠦᠢ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

8. Хөрөнгө оруулалт, их барилга /1941-2013/
9. Хөдөө аж ахуй /1940-2013/
10. Аж үйлдвэр /1943-2013/
11. Тээвэр, харилцаа, холбоо /1941-2013/
12. Гадаад харилцаа /2006-2013/
13. Худалдаа /2005-2013/
14. Орон сууц, нийтийн аж ахуй /2000-2010/
15. Өрхийн орлого, зарлага, хүн амын амьжиргааны түвшин /1991-2013/
16. Боловсрол /1941-213/
17. Хүн амын эрүүл мэнд, спорт /1940-2013/
18. Нийгмийн даатгал, халамж /2000-2013/
19. Бизнес регистр /1997-2013/
20. Гэмт хэрэг /1990-2013/
21. Байгаль орчин /олон жилийн дунджаар/
22. Хүний хөгжлийн зарим үзүүлэлт /2000-2013/

2015 ОНД ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ТООЛЛОГО, СУДАЛГАА

- Хүн ам, орон сууцны 2015 оны завсрын тооллого
- Мал тооллого (хагас жил, жилээр)
- Өрхийн нийгэм эдийн засгийн судалгаа-Ардчилсан засаглалын судалгаа
- Ажиллах хүчний судалгаа
- Цаг уурын хүндрэлийг даван туулж байгаа байдал - 3 дахь шат (Завхан, Говь-Алтай, Увс)

ᠮᠤᠩᠭᠡᠯᠠᠳᠤᠨ ᠰᠤᠳᠤᠯᠠᠭ᠎ᠠ - ᠲᠤᠨᠤᠯᠤᠯᠤᠭ

МАЛ ТООЛЛОГЫН ОНЛАЙН СИСТЕМ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠪᠠᠨᠭ - ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠪᠠᠨᠭ

ᠭᠣᠪᠢ-ᠠᠯᠲᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠰᠤᠲᠢᠰᠲᠢᠬᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2015 ОНЫ ЗАВСРЫН ТООЛЛОГО

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠰᠠᠨᠬᠡᠭᠦ᠋ᠭᠢ ᠠᠯᠪᠠ ᠪᠠᠶᠢᠭᠤᠯᠠᠬ ᠲᠤᠬᠠᠢ

СУМЫН СТАТИСТИКИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН АЖИЛТАН

МОНГОЛ УЛСЫН “СТАТИСТИКИЙН ТУХАЙ” ХУУЛИЙН 11 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛИЙН 3 ДАХЬ ЗААЛТ:

- Үндэсний статистикийн хороо, аймаг, нийслэл, дүүргийн статистикийн газар, хэлтсийн болон сумын статистикийн асуудал хариуцсан ажилтан нь төрийн захиргааны албан тушаалтан байна.

“САНХҮҮГИЙН АЛБА БАЙГУУЛАХ ТУХАЙ” 2014 ОНЫ 10 ДУГААР САРЫН 11-НЫ ЗГ-ЫН ТОГТООЛ

- Санхүүгийн албаны чиг үүргийн жишиг
  - Албаны дарга бөгөөд ерөнхий нягтлан бодогч
  - Төсөв, төрийн сангийн мэргэжилтэн

ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ албан хаагч тул Хуулийн дагуу статистикийн асуудлыг хариуцах

1.2. Төсөв, төрийн сангийн мэргэжилтэн:
1.2.4. статистик мэдээллийг гаргах

Статистикийн мэдээллийг хаанаас авч болох вэ?

Дараах вэб сайтаас авч болно. www.1212.mn вэб сайт

Статистик мэдээллийн нэгдсэн сан www.1212.mn

- 1921-2013 он
- Жил, улирал, сарын давтамжтай
- Улс, бүс, аймаг, сумын түвшинд
- 33 салбарын 435 үзүүлэлт
- Хүснэгт, графикаар авах боломжтой.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠤ ᠰᠤᠳᠤᠰᠤᠯᠢ ᠮᠡᠳᠡᠭᠡᠯᠢ ᠰᠢᠰᠲᠤᠮ

ᠮᠤᠩᠭᠡᠯᠠᠯᠠᠭᠤᠯᠠᠳᠤᠨ
ᠰᠤᠲᠤᠰᠤᠲᠢᠬᠢᠢᠶᠢᠨ
ᠬᠡᠯᠲᠡᠰ

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

Life is better with data

**Говь-Алтай аймаг, Засаг даргын
дэргэдэх Статистикийн хэлтэс**

Утас : (7048-4278)

(7048-3442)

Э-майл : stat_altai@yahoo.com